

Mirgu Marga

Rašo Kugis Mugis.

AMERIKONŲ spaudoje kritiku aptariama šiomis dienomis išėjus Prancūzų Andre Gerraud (Pertinax) knyga "Prancūzijos Duobkasiai" sukelia minčių ir Amerikos Lietuvių. Kaip, New York Tribune sako, knyga neišklika tiesmukų kriminaliniai išdavikiškų žygių Prancūzijos vadų kaip Gamelin, Reynaud, Petain, Laval ir Daladier, bet piešia dar bjaurėsnį vaizdą — "pinacų politikos", asmeninio pykčio, fanatiškumo, tuščių pasididžiavimų ir visiško nesugebėjimo.

Tą patį galima pasakyti ir apie Amerikos Lietuvių srovę vadus-vadukus, kaip Klausutis Worcesterio Amerikos Lietuvių neskyti rašė. Tiesioginio išdavimo Lietuvos laisvės reikalo prikišti negalima, bet — tie vadai elgiasi, kaip Tribune kritikas sako, Prancūzijos vadai elgėsi. Prancūzija suknubė. Ar suknubė Amerikos Lietuviai svarbioje istorinėje valandoje?

TYLA — GERA BYLA. Rusijon patekusių Lietuvių tylą geriau apie jų suvaržytą ir tragingą tuklę byloja negu ilgias pranešimai pasakytų.

Rusijon buvo Lietuvių patekę ir 1914-1918 metų karo laiku. Bet caro valdžia nepadarė jų nebyliais. Jie kalbėjo, organizavosi, leido laikraščius, siuntė Amerikos Lietuviams plačius laiškus ir straipsnius. Žodžiu, niekas nedraudė turėti santykių su Amerikos Lietuviais ir niekas Amerikos Lietuviams nepastojė kelio tiesti pagalbos ranką Rusijon pabėgusiems Lietuviams. Lietuvių tautinis gyvenimas nebuvo trukdomas: rašyta ir leista knygos, organizuota chorai, kurta mokyklos (net gimnazijos).

DR. V. KUDIRKA manė, žiauresnės ir kvailesnės valdžios negu caro, pasaulyje negali atsirasti. Bet matyti, yra pažanga net žiaurume ir kvailume. Sovietų Rusija skelbia Lietuvą padariusi "uikiškai socialistine, kultūriniai Lietuviška". Tikrenybėje gi, Lietuvos turtų šaltiniai tapo nudžiovinti, o kultūrą smaugia žiauresnė ir kvailesnė diktatura negu caro.

Visa mūsų bolševikėlių skleidžiama propaganda atsimuša kaip kaktą į sieną į kietą faktą kad Maskvos diktatura neleidžia Amerikos Lietuviams turėti laisvų santykių su Rusijon patekusiais Lietuviais. Kodėl?

AMERIKOS PREZIDENTO priešrinkimų vajuje įvykiai pakurstė mažų tautų (tarp jų ir Lietuvos) viltį kad Amerika, visgi, nestovės už ruošiamą "keturių didžiųjų" pokarinę diktaturą pasaulyje.

Republikonų kandidatas Dewey pareiškė, tai būtų posukis pilką į žiedą, be teisingumo, garbinti.

Filosofas Pascal gerai sakė kad teisingas turi būti stiprus, o stiprus — teisingas. Stipri Amerika, Anglija, Kinija ir Rusija nebus teisingos jei neatsižvelgs į teisėtus mažų tautų reikalavimus. Mažosios tautos turi tokią pat teisę gyventi kaip didžiosios.

Mažų tautų viltis padrąsino ir Valstybės Sekretoriaus Hull pareiškimas apie busimą šį rudens daugelio valstybių konferenciją, peržiūrėti keturių didžiųjų planus. Pranešimas iš Washingtono New York Times

The Ohio War History Commission
Ohio State Museum
Columbus Ohio

ly National Lithuanian Newspaper published in Ohio, reaching a very large majority of the 80,000 Lithuanians in the State and 20,000 in Cleveland

Noi 35

Kaina 5c.

CLEVELAND, OHIO

RUGP.-AUGUST 25, 1944

(29-ti metai :: 29th year)

Paryžius Išlaisvintas nuo Vokiečių Okupacijos

LIETUVA PRIEŠU PERPLĖSTA BALSIAI KENČIA

Lietuvoje tęsiasi naikinti musiai, nes Vokiečiai vietomis tebesilaiko ir net parodė pasipriešinimų bolševikams į vakarus nuo Šiaulių, net perkirsdami raudonųjų liniją.

Musiai atsibuna ir Suvalkijoje prie Šešupės, už kurios vietomis jau pradedama Rytų Prūsija. Rusai Rytų Prūsijon dar neįsiveržė, tik sakoma sugabeno virš 150,000 kariuomenės prieš Vokiečius. Tas reiskia jog raudonųjų jėgos randasi vienoje Lietuvos dalyje, o naziai dar tebesilaiko kitose Lietuvos dalyse, ir taip perplėsta Lietuvą kenčia baltas karo pasekmės, žmonės net tarp savęs negali susisiekti, ir gal but nėra kaip išleisti niekur žiniu kaip bolševikai atėję išnaudo su Lietuvos žmonėmis elgiasi.

Rusai dar tebekovoja pašaliais Varšavos.

JAPONIJA VĖL BOMBARDUOTA B-29 LĖKTUVAIS

Amerikos naujieji bombieriai B-29, iš savo stovyklų Kinijoje, Rugp. 20 d. atakavo Japonijos salas — suplaisė Japonų plieno centrą Yatawa ir kitus miestus Japonijos namuose.

Kiti B-29 atakavo Japonų pozicijas Kinijoje.

U. S. submarinai, naikindami Japonijos laivyną, vėl nuskandino 19 laivų, tarp jų du karo laivus.

Iki šiol iš viso nuskandinta 760 Japonų laivai, 115 laivų sugadinta, 37 nuskandinimas netikras. Viso išmušta iš vartojimo 858 laivai.

Mariana salų užkariavime Amerikiečiai išmušė 44,956 Japonijos kareivius.

Eina žinios kad Japonija trumpu laiku gali pradėti visais galimais būdais stengtis siulyti Amerikai kompromiso keliu taiką, be visiško jos sumušimo.

U. S. valdžia iškėlė bylą prieš 47 geležinkelio linijų, kurios kaltinamos susitarimu nustatyti kainas už pervežimą.

Romoje mirė Kardinolas Maglione, popiežiaus valstybės sekretorius, 67 metų amžiaus.

BRITU karo laivynas šio karo metu, nuo Rugs. 1939 metų, prarado 272 karo laivus ir 298 šiaip laivų naudotų karo reikalams.

sako, šis klausimas paliečia ir Pabaltijo valstybes, kurios skaitomos nekariaujančiomis, kaip Turkija.

Vokiečių Sužlugimas Smarkėja

Paryžius tapo išlaisvintas iš nazių okupacijos patalų miesto kariautojų pastangomis, ir tuo pat laiku į miestą inėjo Prancūzų šarvuota divizija ir Amerikos kariuomenės dalis vadovaujama Gen. Bradley, pagalbėjimui miesto išlaisvintiems atsilauktyti jeigu Vokiečiai bandytų išnaudo miestą pulti.

Po keturių metų nazių priespaudos, Paryžiaus gyventojai vėl tapo laisvi.

Miesto kariautojai sukilo prieš Vokiečius tuo metu kai Amerikos kariuomenė pradėjo jį apsupti. Per keturias dienas pirmo miesto tęsėsi kova su okupantais, pasalingas jų naikinimas, žudymas. Karą vedė apie 50,000 ginkluotų požeminio kariautojų, kuriems į talką stėjo visi kiti kas tik kokį ginklą turėjo.

Visoje Prancūzijoje pakilo patriotų upas ir žmonės gelbėti naikinti priešus kur tik gali.

Tuo pačiu metu, Alijantų jėgos išlipo dar trečioje vietoje Prancūzijoje — Bordeaux srityje, iš Atlantiko pusės.

Pietų Prancūzijoje Amerikiečių kariuomenės dalis smarkiai pasišovus pasiekė svarbų industrinį miestą Grenoble, 140 mylių į šiaurę nuo Viduržemio jūros. Užimta Toulon, svarbus karo laivyno uostas prie jūros, ir užkariaujama kiti miestai.

Silpnai sekasi tik Caen ruožė, kur žymaus veikimo nematyti. Ta sritis ir visas kanalo pakraštis labiausia Vokiečių ginamas, nes ten randasi įrengimai iš karo leidžiama Anglijos naikinimui tos robot raketos.

Gen. De Gaulle vyksta į Paryžių tartis su paskirtu militariu miesto gubernatorium.

Prancūziją atvaduojant, Prancūzai be abejo pareikalaus sau vietos greta sąjungininkių darančių ateities taikai planus.

Kur nors Prancūzijoje

Britų premjeras Churchill, pastaru laiku lankęs Normandiją, kalbasi su Amerikos Generolu Omar Bradley jo stovykloje kur nors Prancūzijoje.

St. Raphael miestelyje, Pietų Prancūzijoje, nuskusta galvos 25 gražių Prancūzaičių, kaip pabaudimas už jų palaikytus artimus ryšius su Vokiečiais.

Korsikos saloje, kuri buvo išlaisvinta pereitą žiemą, gyventojai dar pikčiau baudė merginas už draugavimą su Vokiečiais: joms buvo nuplėsiama rubai ir buvo varinėjamos gatvėmis nuogos.

PETAİN, 88 metų senumo Prancūzijos Maršalas ir Vichy vyriausybės galva, tapo Vokiečių išgabentas iš Vichy ir laikomas nelaisviu Belforte. Vokiečiai ir kitus savo bendradarbius Prancūzus išsigabeno.

San Francisco. — Vienas čia gyvenantis Prancūzas, iš Paryžiaus, išgirdęs žinią apie Paryžiaus išlaisvinimą, iškėlė balių savo 600 darbininkų dirbančių jo krautuvėje, visiems užfundydamas šampano.

RUMANIJA IŠSTOJO IŠ KARO

Rugp. 24 pranešimu Rumanija išstojo iš karo Vokiečių pusėje. Rumanija priėmė Amerikos, Anglijos ir Rusijos pateiktas karo paliaubų sąlygas.

Vokiečiai pradėjo kur galėdami šaudyti Rumanijos kareivius.

Tuo pat laiku Rumanijai grėsia bolševizmo pavojus. Sovietų armijos veržiasi į Rumaniją.

Tikima ir Suomija tuoj padarys karo paliaubas su Rusija.

Paruošia Vokiečius Pralaimėjimui

Vokietijos žmonės pradėta paruošti sutikimui karo pralaimėjimo ir visų nesmagumų kokie su tuo seka.

Praradimas Paryžiaus parodo kad Vokiečių pralaimėjimas karo neišvengtin.

BULGARIJA jau atvirai pareiškė kad jos paskelbimas karo Amerikai ir Britanijai buvo klaida. Jį dabar jieško būdų greitai padaryti taiką.

Bulgarijos premjeras sakė, paskelbimas karo nebuvė tai pačios šalies žmonių noras, tai buvo tik pašalinė prievarta.

51 užmušta. Freckleton kaime, Anglijoje, ant mokyklos nukrito Amerikos degantis lėktuvas ir toje nelaimėje užmušta 51 asmenų, daugiausia vaikų. Iš sužeistų tikima dar keliolika mirs.

Amerikiečiai Užima Tinian Salą nuo Japonų

Ilgą eilę vandeninių traktorių, kuriais Amerikiečiai pasiekė ir užėmė iš Japonų Tinian salą, Pacifike. Tai tik kitas smarkių Amerikos kariautojų sustojimas pakeliui į Tokyo.

VOKIETIJA IR JAPONIJA TURĖS BUTI OKUPUOTOS

Prez. Roosevelt paskelbė jog tarp Britanijos, Amerikos ir Rusijos įvyko susitarimas Vokietijos okupavimo klausimu. Smulkmenoms dar nėra apdirbtos, tačiau bendru principu sutarta.

Prezidentas sugrįžęs iš savo kelionės Pacifike, paskelbė kad Vokietijai ir Japonijai nebus leista baigti karo iki jų žemės nebus sąjungininkių jėgų užimtos.

ZUVO 255. Juodojoje jurose Vokiečiai nuskandino laivą vežusį pabėgėlius iš Rumanijos į Turkiją. Su laivu nuskendo 255 vaziavusių pabėgėlių, kurių tarpe buvo daug žydų.

AMERIKA tikisi gauti keturis naujus kardinolus, sulys vėliausiu gaudu iš Vatikano. Arki vyskupai Bostono, New Yorko, Chicago ir dar koks vienas tikima bus išrinkti Kardinolais sekančioje Kardinolų konsistorijoje.

Iš keturių kardinolų kuriuos U. S. turėjo prieš karą, tėra gyvas tik Philadelphia Kardinolas Dougherty.

Taksų mokėtojai už 1943 metus, patikrinus jų raportų blankas, dabartiniu laiku gauna iš valdžios išdo atmokėjimus perviršiu. I savaitę po apie 335,000 asmenų gauna čekius. Tai yra tie kuriems buvo išskaityta Victory tax daugiau negu jiems taksų išpuolė mokėti.

Sviesto gamyba sumažėjo tiek kad civiliniams gyventojams teks mažiau sekančių 6 mėnesių bėgyje.

KAIP GABENAMI I RUSIJĄ LĖKTUVAI

Iki šiol slapta gabenta į Rusiją karo lėktuvai iš šios šalies ir jau nuo 1941 metų rudens nugabenta 10,000 lėktuvų. Ypatinga kad Sovietai tu lėktuvų nepadavė Berlio bombardavimui.

Kita paslaptis verta žinoti yra ta kad bolševikai neleidžia į Rusiją su duodamais lėktuvais nuskristi Amerikos lakunams. Amerikiečiai nugabena lėktuvus į Fairbanks, Alaską, iš ten Rusai lakunai skrenda įais per Sibirą į Rusiją.

SAKO ROOSEVELT LIKS LAIMĖTOJU

George Gallup pravesti bandomi balsavimai pranešauja Prez. Rooseveltui laimėjimą prieš Dewey prezidento rinkimuose Lapkričio 7 dieną.

Sie balsavimai rodo jog Roosevelt stovi pirmoj vietoj 28-se valstijose turinčiose 286 elektorinius balsus, Dewey gi 20 valstijų turinčių 245 balsus.

Amerika šiuo laiku leidžia karo reikalams po 277 milijonus dolarių į dieną. Perna šiuo laiku išlaidos buvo po 257 milijonus dolarių dienai.

Valstybės skolos Rugp. 11 pasiekė \$210,640,000, arba 63 bilijonus daugiau negu buvo Rugp. 11, 1943.

Pabėgo 4 Rusai. Seattle, Wash. — Iš Rusų prekinio laivo pabėgo keturi jauni jureiviai, vyriausias jų 32 metų amžiaus. Jie jau išauklėti komunistinėje dvasioje, bet pažino kad Amerikoje geriau negu bolševiku "rojuje". Amerikos valdžios agentai juos suėmė. Vieno jų pavardė paduota Starkos, gal Lietuvis.

DARBAI

IR DARBININKŲ ŽINIOS

Washington. — Karo darbų vadovybė tikrina kad iki sekančio Liepos mėnesio iš lėktuvų industrijos bus paleista 234,000 darbininkų, mažinant karo lėktuvų dirbimą.

Detroit. Fordo Willow dirbtuvėje, kuri išdirba Liberator bomberius, iki šių metų Gruodžio busią paleista iš darbo 17,000 iš apie 30,000 tos dirbtuvės darbininkų.

Shenandoah, Pa. — Valdžia paėmė savo kontrolė Reading kompanijos angliakasyklas, kuriose pradėta streikuoti Birželio 29 ir apie 4,000 darbininkų nedirba.

San Francisco. — Prezidentas Roosevelt įsakė karo laivyno sekretoriui paimti į savo kontrolę apie 100 mašinų dirbimo kompanijų apie San Francisco, dėl to kad unija atsisakė sutikti atliuosuoti darbininkus nuo dirbimo viršlankų. Unija leidžia darbininkams dirbti 8 valandas dienoje arba 48 valandas savaitėje.

Valdžios užimtose dirbtuvėse pradama pildyti valdžios reikalavimai.

Huntington, W. Va. — Sustreikavo 1600 darbininkų International Nickel Co. kaltindami kompaniją atsisakant sutaisyti nesusisipratimus.

Groton, Conn. — Vėl išėjo į streiką keli šimtai darbininkų Electric Boat Co., nors streikas buvo pasibaigęs pereiną savaitę.

Hillman bus tardomas. Atstovų Rumų komisija tyrinėjanti rinkimų vaju išlaidas, pašaukė CIO politinės akcijos vadą Sidney Hillman pasiaiskinti apie tas milžiniškas sumas pinigų kurias CIO, iš darbininkų renka Prez. Roosevelt rinkimų pravedimui.

CIO jau gyrėsi turinti net 6 milijonus dolarių rinkimų vaju, kas reiskia balsų pirkimą už pinigus.

Iš nekurį vietų ateina žinios kad darbininkų unijos nusmerkia šį Hillmano užsimojimą darbo žmonių vardu politiką lošti.

Detroit. Packard Motor Co. praneša jog pasiryžus po karo išdirbti po 200,000 savo automobilių kas meta. Tikisi turėti darbo del 28,000 darbininkų — dusyk tiek kiek dirbo prieš pat karą.

Indiana valstijoje išėjo į streiką trijų angliakasyklų darbininkai. Viso nedirva 2400 angliakasų.

Reikalauta pripažinimas unijos kasyklų prižiūrėjimo darbininkams.

Lietuvos Selpimo Reikalų Analyzė

Bolševikų Nusistatymas Išduoti Lietuvį Tautą Lietuvos Selpimo Viltis Daro Iliuzorinėmis, kol Bolševikai bus Lietuvoje. Negalėjimas Principe Neigti Selpimo Darbo ir Lietuvos Selpimo Trukdymas Aplinkiniams Keliais. Russian War Relief Globos Priėmimas — Tolygus United Lithuanian Relief Fund Pinigų Atidavimas Bolševikams.

Šiandien nemažai rašoma ir dar daugiau kalbama apie Bendrą Lietuvos Selpimo Fondą — United Lithuanian Relief Fund of America. Ir ne be pagrindo: Lietuviškojo Selpimo fondo priėmimas į National War Fund yra didelis moralinis ir politinis Lietuvių laimėjimas.

Galima, betgi, kad tiek raštuose, tiek, tuo labiau, kalbose nepaliečiamas pats svarbiausias klausimas: ar Lietuviškas Selpimo fondas tikrai galės suteikti pagalbą Lietuvos žmonėms? Tiesa, normaliai net ir karo metu šitokio klausimo neturėtų iškilti, nes nukentėjusių nuo karo selpimas, rodos, niekam negalėtų kelti. Nereikia, betgi, užmiršti kad Lietuvos Selpimo reikalu teks susidurti su Sovietų Unija, kuri, atrodė, šio karo baigiamoje fazėje laikinai užims Lietuvą. O kai tenka susidurti su bolševikais, kiekvienas klausimas neišvengiamai susikomplicuoja. Juk ir toks klausimas ar Lietuviškas fondas galės teikti nuo karo nukentėjusiems Lietuvos žmonėms pašalpą, negalėtų kilti santykių su jokia kita valstybe išskyrus Sovietų Uniją ir, gal, Japoniją.

Kodel gi tas klausimas iškyla? Svarbiausia delto kad Sovietų Unija telpalaiko Lietuvą savo valstybės dalimi. Kadangi betgi Lietuviai kol gyvi niekuomet nesutiks būti nei sovietų, nei keno kito vergais, ir sovietai tai žino, jie dar 1940-1941 metais aiškiai parodė kad jie yra nusistatę Lietuvį tautą išnaikinti: vadus-ideologus išduoti, o visą kitą pajiegią ir atspariąją Lietuvį tautos dalį — gal apie pusantro milijono žmonių — išvežti į Rusijos gilumą, kad jie ten išmirtų. Nežiūrint kai kurių naičių optimistų priešingų vilčių, bolševikai šiandien tebėra to paties nusistatymo. Kad taip ištikrųjų yra aiškiai rodo faktas kad bolševikai, vos tik įkėlę į Lietuvą koją, tuoj pradėjo masines žudynes (Svyrių pavyzdys) ir terorą visoje Lietuvoje. Per visokias klutis mus pasiekiančios žinios šituos faktus patvirtina.

Tat ne tik kyla klausimas, bet net ir yra beveik tikra, kad bolševikai jokių būdu nesutiks su Lietuvos žmonių selpimu. Ir tai ne tik delto kad jie yra pasiryžę Lietuvį tautą išduoti, taigi anaipol nenori jos gelbėti nuo mirties, bet ir del to kad visos tautos Selpimo organizacija yra susieta su daugelio Selpimo punktų pačioje Lietuvoje įsteigtumu ir bent keliolikos atstovų į Lietuvą pasiuntimu (priešingu atveju Lietuvos Selpimas būtų daugiau popierinis), kurie ne tik užkirstų kelią bolševikų plano — Lietuvį tautos žudymo — įgyvendinimui, bet dar virstų sunkių bolševikų valdžios nusikaltimų — masinių žudymų ir deportavimų bei negirdėto skurdo — liudininkais.

Kai prieš porą metų buvo kilęs sumanymas organizuoti pagalbą Rusijos gilumai išvežtiems Baltijos pilečiams, bolševikai su tuo nesutiko: Raudonojo Kryžiaus ar kurios kitos tarptautinės organizacijos atstovai, pamatę kokiam neišpasakytame skurde tremtiniai gyvena, be abejo būtų virte bolševikams labai nemalonias jų "rojaus gyvenimo" liudininkais. Tat ir šį kartą nėra abejonės kad ir konkrečiu Lietuvos Selpimo atveju bolševikai kratysis bent kokios "sveimos" pagalbos: viena, jie, kaip jau aukščiau pasakytą,

visai nesuinteresuoti kad Lietuvį tautą išliktų gyva, antra, jie nenorės kad kas "pašalinis" pamatytų kokį "rojų" jie iš Lietuvos padarė ir kaip jie tą "rojų" tvarko.

Principe, žinoma, jie prieš Lietuvos Selpimą nieko pasakyti negali. Nes net ir motyvas kad jie Lietuvą laiko Sovietų Sąjungos dalimi, dar neudaro selpimui durų. Tikrojo motyvo — noro Lietuvį tautą išnaikinti ir to naikinimo pėdsakus paslėpti — jie viešai pareikšti negali. Juk net ir bolševikas neliko dorybe viešo gyrimosi kad jis yra žmogėdra. Greta to, jokia valstybė negalėtų bolševikams teikti paramos jei jie viešai prisipažintų esą žmogėdromis. Užtat galima laukti — ir jau yra kai kurių simptomų — kad jie Lietuvos Selpimą trukdys aplinkiniais keliais.

RUSŲ FONDO "KOOPERACIJA"

Prieš kurį laiką United Lithuanian Relief Fund gavo iš Russian War Relief laišką, kuriuo Rusų fondas musiskiam fondui žada "kooperaciją". Iš paviršiaus žiūrint, tas kooperacijos pasiūlymas atrodo nekaltas, bet jo kiek gilesnė analizė parodys kad jame slepiasi pikto sėklos. Nors Russian War Relief yra Amerikos piliečių organizacija, logiškai galvojant, negalima neprieiti išvados kad nei vieno rimtesnio žygio Russian War Relief negali atlikti nepasitaręs su bolševikų valdžios atstovais ir išanksto negavęs jų aprobacijos. Juk pagaliau ir visos Russian War Relief veikimas, kiek jis liečia nuo karo nukentėjusių Sovietų Sąjungos piliečių Selpimą, yra pagrįstas aktyvia sovietų valdžios pagalba. Visas ką Russian War Relief savo paties įiegomis padaro yra išgavimas subsidijos iš National War Fund ir įvairių aukų rinkimas Amerikoje. Gi visos pašalpos pristasatymas į Sovietų Sąjungą ir jos išdalinimas netgi fiziniai neįmanomas be aktyvios bolševikų valdžios pagalbos.

Dabar grįžkime prie bolševikų fondo musiskiam žadamos kooperacijos. Kame ta kooperacija gludi? Aišku kad ne atitinkamų sumų iš National War Fund išgavime ir ne aukų tam fondui Amerikoje rinkime (tai musų pačių reikalas), bet tos visos materialinės pašalpos į Lietuvą nugarbenime ir jos išdalinime Lietuvos žmonėms. Bet jeigu Russian War Relief be bolševikų valdžios pagalbos ir bendradarbiavimo negali savo materialinės pagalbos pristatyti į Rusiją ir ją ten išdalinti, kaip pats pats bolševikų fondas be sovietų valdžios pagalbos gali pažadėti padėti panašią pašalpą nugarbenti į bolševikų kontroliuojamą Lietuvą ir ją ten išdalinti. Aišku kad jis šito be bolševikų valdžios pagalbos negali padaryti.

Bet jeigu taip tai jos neatšiklauses jis ir jokių pažadų duoti negali. Išėina, jei bolševikiškas fondas Lietuviškajam pažadėjo "pagalbą" tai tik su bolševikų valdžios žinia ir aprobacija.

Ką gi bolševikų valdžia turėjo galvoje teikdama Russian War Relief minėtą aprobaciją? Ogi tai kad kad Lietuviškas fondas imsis Lietuvai teikti pagalbą tai tos pagalbos organizavimas bus nukreiptas per Russian War Relief. Mat, pašalpos teikime Lietuvai nori nenori teks "kooperuoti" su

bolševikų valdžia. Kai tik jos atstovus bus kreiptasi Lietuvai pašalpos teikimo klausimu, be abejo jie nurodys kad tuo klausimu reiks susitarti su Russian War Relief. Kada gi bus imta tartis su Russian War Relief, pastarasis, be abejo, taip viską patvarkys kad visa Selpimo organizacija ir atstovų siuntimas į Lietuvą pereis į jo rankas. Rezultate į Lietuvą bus pasiųsta kokie 15 Russian War Relief atstovų ir "del pagrąžinimo" bus priimtas koks vienas-kitas United Lithuanian Relief atstovas.

Jeigu musų fondo atstovai ir nuvyks į Lietuvą jie nieko ten negalės nuveikti, nes bus budriai enkavedistų saugomi ir negalės be jų žinios niekur ir nosies išiekti. Kas Amerikos Lietuvį iš Amerikos valdžios iškovotą materialinę paramą Lietuvai, esant tokiai organizacijai, gaus, nesunku pasakyti: 1% Lietuvį ir 99% bolševikų.

Jeigu viso šito akivaizdoje, United Lithuanian Relief Fund atmetų bolševikiško fondo kooperaciją, bolševikų valdžia Lietuvį fondui savarankiškai veikti vistiek neleis ir Lietuvos Selpimo sumanymas liktų palaidotas. Sovietų valdžia gi "pasiteisintų" kad ji sutiks į Lietuvą pašalpą praleisti, bet pats Lietuviškas fondas nuo pašalpos teikimo atsiskakės.

Šitaip kiek gilesnės analizės šviesoje atrodo Lietuvos Selpimo klausimas: arba tenka susidurti 99% bolševikų ir 1% Lietuvį, arba bent iki to laiko kol Lietuvoje bus bolševikai, nuo Selpimo atsakyti. Galima, žinoma, per atitinkamas Amerikos federalės valdžios įstaigas mėginti išgauti musiskiam fondui Lietuvos Selpimo reikale daugiau savarankiškumo. Ne tik galima bet ir reikia pamėginti tati padaryti. Bet vienintėlis budas tati pasiekti būtų Amerikos valdžios spaudimas bolševikų valdžiai. Tačiau šios dienos vėjams pučiant tokio spaudimo būtų labai sunku sulaukti.

Bolševikiškojo fondo "globos" prisiėmimas turėtų, greita aukščiau išdėstyto blogumo, ir neigiamos politinės reikšmės. Kadangi atitinkamas fondas rupinasi tik atitinkamos šalies piliečių selpimu, tai sutikimas kad bolševikiškas fondas vykdytų Lietuvos Selpimą, analogijos keliu reikštų prisiėmimą kad Lietuvos valstybė yra Sovietų Unijos dalis. Tačiau ir tą pažėminimą būtų galima prisiimti jei būtų realaus pagrindo tikėtis kad šituo Lietuvį tautai būtų padėta išlaikyti savo fizinę gyvybę. Nes ką padėtų politinių tautos teisių apgyvinimas jei pati tauta būtų fiziniai išmirus? Juk valstybės gyvenime, fizinė mirtis sykiu reiskia ir amžiną politinės egzistencijos užmigimą.

Deja, iš aukščiau pateiktų samprotavimų aiškėja kad net tautiniu nusizėminimu negalima pirkti vaistų Lietuvį tautos gyvybei palaikyti. Tat belieka pasirinkti kietą kovą su Lietuvį tautos žudikais-bolševikais ir pasitikėti kad Dieviškoji Apyaizda bus maloninga senai musų bočiu šaliai.

Stepas Lileika.

J. Žemantauskas

Notaras
"Dirvos" Agentas

130 Congress Avenue
Waterbury, Conn.

DEWEY LIETUVĄ SKIRIA SOVIETŲ GLOBAI

Republikonų Vadai Ne-laiko Savo Žodžio

Kaip žinoma, šią savaitę susirinko Amerikos, Anglijos ir Rusijos atstovų konferencija, Dumbarton Oaks, prie Washingtono, aptarimui pokarinės taikos išlaikymo klausimų.

Šioje konferencijoje pakviestas dalyvauti ir Republikonų partijos kandidatas ir prezidentus, Gubernatorius Dewey.

Dewey pats nedalyvauja, bet jis pasiuntė savo atstovą, advokatą John F. Dulles. Šis advokatas, veiklus tarptautiniuose reikaluose, sakoma bus Valstybės Sekretorium jeigu Dewey bus išrinktas prezidentu šį Lapkričio mėnesį.

Rugpjūčio 19; Dewey turėjo savo pasitarimą su Dulles ir kitais savo patarėjais, apkalbėjimui klausimų liečiančių Dumbarton Oaks konferenciją.

Dewey sutiko su Dulles pasiūlymu kad Suv. Valstijos, Britanija ir Rusija turės priimti klausimų Vokietijos nuo tolesnių agresijų.

Betgi nieko nekaltama apie tai kas sulaukys Sovietus nuo tolesnių agresijų, nes tik Sovietai šio karo bėgyje prisiėmė agresijos ir smurto keliu savo kaimynių žemių; jokia kita valstybė nieko negauna, negaus nei Vokietija nei Japonija, nors jos pirmoje vietoje buvo pasikėsinusios daug užgrobti.

Tame pasitarime su Dewey, kaip spauda praneša, Dulles yra pasakęs sekančiai:

Vokietijos prižiūrėjimui turi imti dalyvumą Prancūzija, Belgija ir Nederlandai. Pats Dewey jam patarė kad ir Lenkija turėtų būti priskaityta į tą skaičių, bet kaslink Lietuvos, Latvijos ir Estijos, Dulles pareiškė, jos galės lošti savo roles kaip valstybės Sovietų Unijoje.

Republikonų partijos konvencijoje Chicagoje Birželio 27 d. buvo paskelbta partijos platforma, kurioje buvo pasakyta (kas liečia mažas tautas ir be abejo Sovietų agresiją):

"Taikos sutartys privalo būti teisingos; tautos kurios yra agresijos aukos turi būti atstatytos suverėninėmis ir savistovėmis."

Taigi ir Dewey ir Dulles užmiršo savo partijos programą.

•SIOJE šalyje yra paruošta virš 185,000 savanorių mišku gaisru kovotojų kurie gatavi kovoti su rudeniniais miškų gaisrais, kurių paprastai daug pasitaiko.

AUKOKIT Lietuvos vadavimo reikalams per LVS. Visi stokime už laisvą Lietuvą.

St. Eny Užėmimas

Gulintis už nukirsto medžio kermo kareivis tykloja pasirodanti Vokiečių tarp griuvėsių, o kiti du Amerikos kariai skuba į Prancūzų kaimą St. Eny: užimti pozicijas.

ATŠISAUKIMAS Į ORGANIZACIJAS TIMELESS LITHUANIA IŠPLATINIMO REIKALU

Padovanokit Savo Vardu šią Knygą Universitetams, Kolegijoms, Miesto Skaitykloms, etc.

Amerikos Universitetai vienas po kitam perka "Timeless Lithuania" savo knygynams. Perka, užsisako šią knygą ir Amerikos miestų skaityklos — Public Library.

Šiomis dienomis didysis New Yorko knygynas užsisakė keturias "Timeless Lithuania".

Jau buvo minėta, Clevelando miesto knygynas nusipirko 6 knygas.

Kitų miestų knygynai perkasi po vieną, dvi. Net iš mažų miestelių Mass. valstijoje gauta užsakymai po vieną knygą "Timeless Lithuania" jų skaitykloms.

Universitetai kaip tik patiria kad yra išleista Lietuvos istorijos knyga, užsisakinėja po vieną, kartais po dvi.

Bet šitie užsakymai ateina po vieną-kitą savaitėje. Nors jie parodo kad "Timeless Lithuania" yra pageidaujama ir reikalinga knyga, bet ji negali vienu kartu praplikti visuose bent svarbesniuose knygynuose bei mokslo įstaigose jeigu ji nepateks dabar tuojau, kaip padovana nuo Lietuvį.

Dabar, kada Sovietai Lietuvą okupavo, Amerikiečių tarpe bus didesnis susijdomavimas apie Lietuvą, ir todėl reikalinga kad kolonijų draugijos,

kuopos, chorai, klubai skubiai nusipirktų ir padovanotų "Timeless Lithuania" savo miesto ar miestelio knygynui, arba universitetui ar kolegijai.

Nebijokit jeigu jus daroma dovana pateks net ir ten kur jau patys nusipirko.

Clevelando ir New Yorko viešų knygynų pavyzdys parodo kad knygynams reikalinga daugiau negu viena knyga.

Tie knygynai kur turi kelias knygas, jie duoda jas išsinešti norintiems plačiau skaityti ir studijuoti; jei turi tik vieną knygą tos neduoda niekam neštis skaitymui, laiko tik reikalingų duomenų pasirinkimui.

Dabar knygos praplatinimas bus Lietuvį reikalams naudingesnis. Jeigu knygą gaus nuo jusų, ar tai kuopos, ar klubo, ar choro ar draugijos, tuo sužinos kad to miesto Lietuviai interesuojasi ir yra gana susipratę savo miesto knygyną ar universitetą apdovanoti. Tokios įstaigos dovanas mielai priima ir knygoje įrašo dovanotojų vardą.

Skubėkit užsakyti dabar vieną arba dvi "Timeless Lithuania" po \$3.00, ir užsakymus siųskit: LVS CENTRAS

6620 Superior Avenue
Cleveland 8, Ohio

"TIMELESS LITHUANIA" PATINKA IR KANADOJE

Ir Kanadoje yra keliolika Lietuvį ir kitataučių užsisakę "Timeless Lithuania", bet yra ir didesnis pageidavimas ją ten paplatinti.

S. Balčiūnas iš Toronto, Kanados, rašo LVS. Centrai:

"Timeless Lithuania" per p. Sakalą iš Montrealo jau gavau. Ačiu širdingai. Turiu pasakyti, tai neįkainojamas turtas turėti tokią knygą, rodos kad tai gyvas daiktas, tarytum pati knyga kalba į tave, kad ir nemokantis Angliškios kalbos tiesiog žavesi jos gražiais vaizdais ir tt.

Knyga labai lengva skaityti ir viskas suprantama ir silpniau žinantiems Anglų kalbą. O jaunuomenė, mokanti skaityti, jos turiniu negali atsigerėti. Jau kelintas jaunuolis paėmė skaityti šią knygą negali atsitraukti nuo jos. Sakko, "Niekuomet nesame taip daug apie Lietuvą patyrę kaip dabar perskačius "Timeless Lithuania". Gražiausias vaizdas matosi akyse musų tėvų gimtinės ir visų musų Lietuvos".

Aš noriu užsakyti penkias "Timeless Lithuania" knygas. Gal kam nors įsiulysiu, o kaip kam padovanosiu. Noriu paskleisti plačiau žinių apie Tėvynę Lietuvą.

Malonėkit man parašyti kam aš turiu pinigų siųsti. Ar yra kokia nuolaida jeigu didesnį skaičių imsiu?

"Kodel dabar

taip truksta

Telefono reikmenu?"

TELEFONO biznis giliai pasinėrė kare ir visą laiką eina dar gilyn.

Juo toliau Amerikos įiegos žygiuoja, tuo daugiau prietaisų, vielų ir telefonų jiems reikija. Ir namie esantieji kaip matosi reikalauja daugiau, taipgi.

Nuo to kai įvestas National Defense programas 1940 metais, mes aprūpinome susisiekimo reikalavimus Armijos, Laivyno, karo reikmenų dirbtuvių ir veik visų kitų. Bendrai paėmus, Bell System padaugino naudojamų telefonų skaičių daugiau 4,500,000 telefonų.

Mūsų galimybė tai padaryti paėjo iš musų turėtų rezervų kurie dabar jau yra sunaudoti. Daugiau jau nėra galima gauti, nes beveik visos telefonų dirbtuvės ir darbo įiegos turėjo gaminti karui reikalingus komuni-kacijos prietaisus.

Bet mes darome viską kas galima visus aptarnauti ir kaip greitai galima —

Panaudojant visus budus galime duoti patarnavimą.

Atimant įrengimus tuoj kaip tik patarnavimas baigiasi.

Paverčiant vienos partijos linijas į dviejų ar daugiau šeimų kur galima ir reikalinga.

Operuojant centralinius ofisus viršiau jų normalių galimybių.

Prižiūrint ypač visus įrengimus kurių negalima pakeisti.

Jei jus esat vienas iš virš 60,000 asmenų laukiančių telefono patarnavimo Ohio valstijoje, mes negalime pasakyti kada galėsime jus aptarnauti, betgi prižadame kad jusų užsakymas nebus užmirštas ir mes įvesime jį atitinkamoje eilėje.

Pirkit War Bonds Pergalei!

THE OHIO BELL TELEPHONE CO.

Dienos Klausimais

Redaktorius—K. S. KARPIUS—Editor

6820 Superior Ave., Cleveland, Ohio

DEWEY kalba sąsąlyje su "Keturių Didžiųjų" konferencija buvo idealistinio vėjelio dvektelėjimas materializmo miglose. Faktas betgi kad Dewey tą kalbą pasakė kaip ir sąsąlyje su besitartinančiais prezidento rinkimais, jo idealizmui meta agitacinės kalbos šešėli. Tačiau, iš kitos pusės, aiškus mažųjų tautų teisių akcentavimas ir įjegos politikos nusmerkimas vis dėlto paroro Republikonų kandidato į prezidentą gerą valią.

Dewey kalba įvairių Amerikos sluoksnių buvo su tikta dideliu entuziazmu. Net ir savo sprendimus ilgai sverias Valstybės Sekretorius Hull parodė sąsąlyje su Dewey kalba neįprastą akcijos greitumą. Jis pakvietė Dewey dalyvauti busimos taikos organizavimo planavime ir tam darbu sutiko priimti kaip asmeninį kandidato į prezidentą atstovą žymų užsienio politikos žinovą ir vieną garsiausių Amerikos advokatų, John F. Dulles.

Nors Dewey ir pabrėžė kad "Keturių Didžiųjų" užsimojimas po karo valdyti pasaulį, kaip sudarąs smurtu akta, būtų Amerikos idealų išdavimas, vis dėlto jis savo kalboje tenkinosi daugiau bendrais posakiais negu konkrečiais nurodymais, tuo palikdamas atviras duris toli einančiai interpretacijai, kuri, kaip Atlanto Čarterio pavyzdys rodo, laikui bėgant, gali gerokai pakeisti bendrųjų posakių pirmesnę prasmę. Jis savo kalboje net nepaminėjo Sovietų Sąjungos jau šio karo bėgyje įvykdytų ir dar tebevykdomų didžiausių smurto aktų, kaip, sakysim, ciniška komedija su Lenkijos "Tautiniu komitetu", begėdiškas Baltijos valstybių savinimasis, karas su Suomija, ir kiti grobuoniški Bolševikijos užsimojimai. Tačiau silpniausia jo kalbos vieta, be abejo, glūdi Rusijos klausimo apėjime ir net jai tam tikros rolės paskyrimo busimos taikos sąsąlyboje.

Kol Amerika ir Anglija neišvengs pilnų aiškumų kad svetimų žemių prisilpėsusios Rusijos palikimas tokia kokia ji yra šiandien bus nuolatinė gresmė pasaulio taikai, ir kol šios didžiosios valstybės neįsitikins kad bendradarbiavimo su Bolševikija negali būti, pasaulinės taikos planavimas bus labai panašus į kortų namelių statymą.

Šiandien jau yra galutinai paaiškėję kad pagrindinės atėities taikos pasisiekimo sąlyga yra tiek Vokietijos, tiek Bolševikijos sutramdymas. Butų gera kad ir tuli mūsų Lietuviškos visuomenės veikėjai nustotų tikėjęs ko nors gero iš Bolševikijos susilaukti. Įsisąmoninkime vieną kartą visiems laikams kad Lietuvos, kaip ir viso pasaulio, būtina gerovės sąlyga yra grobuoniškos Vokietijos ir Bolševikijos galios sudaužymas.

Karo veiksmams visuose frontuose rodo kad Vokietijos dienos vis labiau ir labiau artinasi prie galo. Sąjungininkų išlipimas Pietų Prancūzijoje ir jų didelės pergalės Prancūzijos šiaurėje yra geriausi mažėjančio Vokietijos atsparumo rodykliai. Rytų fronte Vokietiams paskutinių laikų pasidavė lyg ir lengviau, bet tai dar nereiškia kad jų vakar dienos bičiuliai, bolševikai, kurių gražia dieną nepapuls lygiuose Rytų Prūsijos laukuose. Kada Vokietijos valdomoji erdvė sąsąlyje su sąjungininkų žengimu priekini lemtinai sumažės, jos visa apsigynimo sistema kurią dieną staiga sugrius, nes sąjungininkų aviacija, kurios persvara prieš Vokiškąją dieną iš dienos auga, bent kokį organizuotą pasipriešinimą padarys nebegalimu.

Betgi Vokietijos sugniužimas, žymėdamas baigiamąjį Europos karo tarpą, atskleis duris daugeliui naujų ir sunkiai išsprendžiamų problemų. Mat, kiek iš viešios nuomonės pareiškimų galima suprasti, didieji šių dienų politikai yra įpuolę į kaž kokį nepaprastą, lyg ir hipnotinį, miegą. Negana to kad jie vis dar tebesitikti Rusijos pagalba tvarkyti atėities pasaulio taiką, jie kaž kodėl sau įsikalė į galvą kad bolševikai Europoje eis tik iki tam tikrų sienų, o toliau jau jokių būdu neis. Turtum tos sienos kokio galingo raganiaus būtų buvusios užburtos! Kodėl bolševikai turi sustoti prie tų užburtų sienų, niekas jokio paaiškinimo neduoda.

Šiuo tarpą betgi būtų labai įdomu žinoti kas bus daroma jei bolševikai prie jiems nubrėžtų sienų nesustos, o žygiuos toliau, ir ar yra tam eventualumui pasiruošta. Kad sąjungininkai, susitarę su Vokietiais, kaip kai kurie gandai rodo ir ko tulas bolševikų pakalikas rašytojas Jay Franklin labai bijo, eis mušti bolševikų, tėra labai neįtikimas dalykas. Bet kad bolševikai, paplūdę po Vokietiją ir kitas Europos dalis, mėgins ir toliau lysti, kol kas nors jų neapdaužys, tai jau panašiau į tiesą.

Visa tai turint galvoje, labai logiška yra laukti kad Vokietijų sumušimas ne tik savaime neišspręs Europos taikos problemas, bet kažin ar jis nereikš naujo karo pradžios. Šiaip ar taip, šis ateinantis ruduo ir ateinanti žiema neabejotinai duos rakta į tolimesnių atėities įvykių susidėstymą.

•NUO 1941 metų Kovo, iki Balandžio 1944 metų, iš Amerikos nugabenta United Nations šalims kariaujančioms prieš Aš, 26,00 tankai ir 840,000 kitų militarinių motorinių važiuojamų padargų.

•PIETŲ Afrikoje gimimų skaičius yra aukščiausias negu kur kitur Britų imperijoje, vidutiniai gema po 25.6 nuo 1000 gyventojų.

•NORS mes naudojame dirbtiną ir gamtišką šviesą kiekvieną dieną, tačiau niekas nežino kas šviesa tikrenybėje yra.

•PIRMUTINIS elektriškas lokomotivas buvo išstatytas parodai ir operuojamas Liepos 26, 1847 metais.

•KAS gali užginčyti kad lengviau yra būti išmintingu kitiems negu pats sau.

KAS KĄ RAŠO (Spaudoje Pasidairius) Rašo Vyt. Širvydas.

Lithuanian Bulletin

Katalikų Drauge įdėta Rochesterio Katalikų Federacijos skyriaus patikrinimas Lithuanian Bulletin leidimo finansų. Pasirodo, devynių to biuletenio numerių išleidimas (su priedais) ir išsiuntinėjimas atsiėjęs \$1,100.67. Reikiama, po \$122 numeris (iš to matytų ty biuletenį leidžiama visai nedidelis skaičius, ir tuo būdu jo nauda menka). Du trečdaliai atspausdintų numerių siunčiami Amerikonams, trečdalis Amerikos Lietuviams. Stambiausiu aukotojai buvo Rochesterio Lietuviai, surinkę \$1,000 to biuletenio leidimui. Pavienių aukų ir prenumeratų gauta \$349.

Dabartinio biuletenio redaktorium yra Prof. K. Pakštas, kuris užėmė Pulk. K. Griniaus vietą. Prof. Pakštas buvo Lietuvių Kultūros Instituto vedėjas, bet neįstengė jam ganėtinai paramos sukelti; jis išleido porą leidinių (Vaičiulių apie Lietuvius literatūrą, ir Prof. Senn'o apie Lietuvius kalbą).

Biuletenis (prie Pulk. Griniaus) tinkamai savo pareigas ėjo, nors kilo ginčų apie Kun. Chase knygelę-priedą. Tačiau, šis biuletenis neužpildo juntamo spragos. Į mūsų suamerikonėjusio jaunimo mases pažiūrint, samoningas Lietuvos patriotas trokštų jį traukti aktyvion kovon už Lietuvą.

Amerikos gyvenime ir visuomenėje šis jaunimas, jei būtų tinkamai informuojamas, skatinamas ir sąmoninamas, taptų svarbi pajėga Lietuvių tautos kovoje už teises. Chicagoje ejęs Jaunimas, ir Dirvos skyrius Lithuanian Digest bando šią spragą užpildyti. Gal

butų gerai jei LVS valdyba pasvarstytų Lithuanian Digest leisti atskiru laikraščiu.

Sandaros pranešimu, "Timeless Lithuania" autorius Dr. Norem ragina Amerikos Lietuvius "leisti Anglišką kalbą žurnalą ir tuo būdu kitų tautų žmones plačiau informuoti apie Lietuvą ir jos troškifus".

Idedant \$25,000 į tokį žurnalą duotų šimteriopai daugiau naudos Lietuvos laisvės bylai negu New Yorke įkurtas Lietuvių Informacijos Centras. Lenkai, sakoma, "durni", bet jie būrą ne New Yorke, o Washingtono įkurę. O mes vis po užpekčius, po užkampius.

Lietuviški šokiai Bridgeporte

Savo seną "tėvynę", Bridgeport, Conn., atlanke, J. Svyrunas pastebėjo įdomų faktą: Amerikonų organizacijos, Lietuvių klubo salėje rengtuose šokiuose, benas griežė Klumpakoj! Vietos Lietuviai paaiškino kad Klumpakojis, Noriu Miego, ir Suktinis įsigyvenę Bridgeporto Amerikonuose 1936 metais, kada miesto šimto metų sukaktuvėse Lietuviai vadovaujami M. Bakuno, gabaus medžio išdrožėjo, pasirodė su tuos šokius perstaciūsia Lietuvių šokėjų grupe. Amerikonams taip musų šokiai patikę kad dabar vietos muzikantai benai juos griežia ir, sakoma, veikia visi juos šoka. Apie tai rašoma Amerikos Lietuvių.

U. S. Laivynas Dusių Didesnis už Kitų Šalių Sudėjus į Vieną

Suv. Valstijų karo laivynas, nežiurint karo meto paneštų nuostolių, dabartiniu laiku yra dusių didesnis negu kitų visų valstybių laivynus sudėjus į vieną. Dabartinio laiku, su naujai išstatytais karo laivais, Amerika turi net 14,000 įvairių rūšių karo laivų, nuo pačių didžiųjų iki mažesnių.

1943 metais Amerika statydinosi po penkis laivus į dieną, šių metų eigoje naujų laivų pastatoma po 11 kasdien.

Prie to, turi 180,000 lėktuvų, kuriais gali kariuoti visą vandenų ir užjuriuose.

TĖVYNĖS MEILĖ

(M. Dagilėlis)

Aš myliu tėvynę, šalį didvyrių,
Kur žyd' išsiplėtus tarp žaliųjų girių.

Myliu aš senelių kaulus ant kurgano:
Turtas tai tėvynės numylėtos mano.

Meilus man laukeliai kai puikiai žaliuoja,
Ežeras kai šniokščia, upės tyvuliuoja.

Tinka man darželiai, myliu rytų žiedą,
Myliu paukštuzėlius kai sėdnelį gieda.

Man meili kalbelė nors vargdeniai šneka,
Ir dainelės meilios iš širdies jei teka.

Man meili šalėlė ir meilus namelis,
Kur gyven' matutė, brolis ir tėvelis.

Aš myliu tėvynę, myliu ir mylėsiu,
Nors ir del tos meilės daug ką nukentėsiu.

PETRO VAICIUNO EILĖS

Giedra ir šventa
Padangės pasaulį ir mano širdį.
Džiaugtis man lemta
Dievą sutikus gludybės kelyj.

Žemės aidijos
Sūpa padangių beribes dausas.
Baltos lelijos
Žadina širdis — be meilės, sausas...

Rytmečio varpas
Gyvasties dainą prikėlė gaudu.
Plečiasi tarpas —
Širdį atvėręs save aš randu.

Kaitrinas ugnys
Mano krutinę sapnais sukeltoj.
Skausmas bedugnės
Tirpsta nuo saulės lelijoj baltaj.

LIETUVOS KUNIGAİKŠTIJA IR KIEVO RUSIJA

Rašo VYT. ŠIRVYDAS.

(Tęsinys iš pereinio nr.)

Slavėnus (kaip visą Europą) išjudino laukinių Hunų pasirodymas. Hunai spaudė Slavėnus, Slavėnai spaudė Lietuvius, nors Vokiečiai Vasmeris sako, tai Gotų karaliaus Ermenričio (mirė 370 metais) bandymas užkariauti visas tautas nuo Juodųjų Jūrų iki Baltiko priverstas Slavėnus keltis prie Ilmeno ežero. Gotų istorikas Jordanis, kaip žinoma, sako, Aisčiai mokėjęs duoklę Ermenričiui. Krievus sulaukdam, Lietuviai, be abejo, joms, tai padarė suorganizuoti savo karo spēkų sąjungą. Kiek toje sąjungoje buta valstybinės idėjos sunku pasakyti. Gal labai maža, nes prabėgo dar 850 metų iki Mindaugos tikrai sukurę Lietuvos valstybę.

M. Liubavskis, savo "Lietuvos Istorija iki Liubliuno Unijos" (rašyta Rusiškai), bando pasakyti: "Iš Gotų kalbos Lietuviai pasisavino ir kunigo žodį vadui, valdovui, kunigaikščiui pavadinti". Jei tas būtų tiesa tai Lietuviai Gotams būtų skolingi viena politinės organizacijos pradmeną — karo ir politikos vado, kunigaikščio, vardu. Bet kalbos sumetimais, Prof. Buga sako, žodis "kunigas" (kaip ir "pinigas", Vokiečių pfenig) Lietuvių kalbon patekęs ne tais ankstyvais amžiais bet daug vėliau, butent, apie 1200 metus po Kr. (p. 70). Gotai darė musų prabočiams įtakos, bet tik per Slavėnus:

"Aukštesnį kultūros laipsnį rodančių žodžių iš Gotų kalbos patekta Slavėnų kalbon daugiau ne 30. Tuo tarpą Baltai iš Gotų tėra gavę vos devynis žodžius. Gotiškos kultūros Prūsų suosna eita ne tiek tiesioginiu keliu, kiek per Slavėnus. Iš senų senovės, mat, Slavėnų (Venedų, Venedų) buta kaimynais su Gotais" (Prof. Buga, p. 75).

Rašytinių dokumentų stokuojant, galima pažiūrėti ką iškasenos (archeologija) sako.

Prof. Vernadskis peržvelgia Sovietų Rusijos archeologų darbus taip vadinamuose Gniezdovo kapuose, ties Smolensku. Ten Bateiki kaimė (kuris primena Batakų m., Tauragės aps., Lietuvoje) Rusai radę giliausiose sluogsnuose senienų kurias užrašo Lietuvii prabočiams. Žymėtiniausia tai rankinis ypatingo darbo pjautuvai ir gausybė įdomių žirgams apibalnojimo dalykų. Iš tų liekanų Prof. Vernadskis spėja, Lietuviai būvę karingi ir geri raiteliai, o pjautuvai rodo mokėjimą žemę dirbti. Spėjama, Lietuviai tada gyvenę rastų triobose ne kaimais bet pavieniais, po girias išsisklaistę kaimais, po dvi ar tris kartas kruvoje, griežtai klausnūšias šeimos užvalos. Šeimoms susidedant, kilo gentys ir, galiausiai, tautelės (p. 232). Šios senienos siekia 7-tą amžių po Kristaus, gal net ankščiau. Virš jų randama Slavėnų Krievų senienos, prie kurių 9-me amžiuje prisideda Variagų (Svedų) ir Bizantijos-Kaukazo senienos.

Metraščiuose šio krašto miestai, pagal metus, šitaip išplaukia švieson: Smolenskas, 880 metais; Palackas, 862; Zaslavas, 1000; Vitebskas, 1021; Minskas, 1066; Naugardukas (vėliau Mindaugo sostinė), 1116; Gardinas, 1128; Nesvyžis, 1224. (Skirmuntaitė, "Pagal Nemuną", Vilnius, 1922, p. 29).

Slavėnų ir Krievų spraudimasi, gali būti, buvo pirmas akstinas Lietuviams į didesnes šeimų sąjungas burtis, iš kurių vėliau išaugo kunigaikštijos. Akstinas įsimarkino, tačiau, tik po to kai Novgorode ir Kijeve susidarė taip vadinama Kijevo Rusija, reiškia po 862 metais.

II.

Kijevo Rusija prasideda Novgorodo Slavėnų pas užjuriu Skandinavų pasiūstu prašymu: "Musų žemė plati ir turtinga, bet joje tvarkos nėra; atėikite pas mus kunigaikščiu valdyti". Ir 862 metais, sakoma, atvykęs Skandinavėnas Riurikas su broliu Sineum, ir Truvoru. Prof. Vernadskis sako, atvyko tik vienas Riurikas su draugais karžygiais. Sineus tai Skandinavų žodis "signjotr", reiškias "pergalėtojas". O Riurikas būvęs Jutlandijos (Danų) kunigaikštis Rorik, veikęs su Skandinavėnais Normandais Prancūzijoje ir iš ten atsivežęs mintį vadintis "Didžiuoju Kunigaikščiu" (Grand Duke).

Tačiau, tai buvo ne pirmutinis Skandinavėnų pasirodymas ir įsistiprinimas Slavėnų žemėje. Skandinavėnus (istorijoje, jie dar vadinami Normanais, Variagais, ir Vikingais) traukė turtinga Bizantų Imperija, kudi kis ir atskala garsingos senovės Romos Imperijos, ypatingai jos sostinė Konstantinopolis, pietuose nuo Rusijos. Skandinavėnus ten traukė du tikslai: turto pasipilėti, ir priekiauti. Skandinavėnai buvo dideli pirkliai-plėšikai. Kaip sako Šapoka, tos prekybos atgarsiai dar ir šiandien Lietuvii kal-

boje pasilikę žodžiuose "birka" (nuo miesto Birkas, ties Švedijos Stockholm) ir "valzba" (nuo Visby miesto, Gotlandijos saloje, Baltijos juroje). Prekybos su Bizantija ir už jos stovėjusiom musulmonų tautomis siekdami, Skandinavėnai Pa-Volgėje sukurė taip vadinamą "Rusų Kaganatą", gyvavusį tarp 737 ir 839 metų.

Per tuos neišbrendamus miškus ir pelkes, kurios ano meto Lietuvą ir Rusiją nuklojo, geriausi prekybos keliai buvo upės. Tokiu būdu, Skandinavėnai savo sodybas ir miestus kurė papupėmis. Nors Prof. Vernadskis sako, žodis "Rusas" kilmė gali būti kitokia, bet dauguma mano tai bus Suomii "Ruotsi", kuriuo Suomiai vadino savo kaimynus kitoje Baltijos jūros pusėje. Švedus. Šių švedų įtaka Slavėnams būvus tokia stipri kad jų vardas perėjęs Slavėnams ir jie iki šių dienų vadinami "Rusais", kaip Prūsus nukariavę Vokiečiai iškiam vadina "Prūsais", nors jie tokie pat "Prūsai" kaip dabartiniai Rusai yra "Rusais" (Ruotsi).

Savo "A History of Europe", H. A. L. Fisher sako: "Švedų įtaka buvo tiek stipri, o Slavėnai buvo tiek kantrūs švedų valdymą priimti kad Ruotsi (Rusų) vardas, kuriuo švedai buvo savo kaimynams Suomiams žinomi, perėjo nuo penų pavadinimams" (p. 183). Iš šių Ruotsų (kurios Slavėnai Variagais vadino), pasak "Fisher'o": "Slavėnai pramokę valstybinio gyvenimo pradmenų", nors Prof. Vernadskis mano, Slavus politiniai organizuoti pralavinę Iranėnai Sarmatai, gyvenę Pietų Rusijoje nuo 200 metų pirm Kristaus. Karingumo gi juos pramokinę Hunai, atvykę į Pietų Rusiją 370 metu po Kristaus.

Šiaip ar taip, Variagai sukurė tą "prekybos miestų" Kijevo Rusiją, apie kurią istorikas Kliučevskis kalba. Kijevas, kaip žinoma, Rusų istorijoje vadinamas "Rusijos miestų motina".

Šie Vikingai veikė ir Lietuvos žemėje. Šeštame amžiuje jų būrelis apsigyveno Dauguvos žiotyse (Vernadskis, p. 266). Septintame amžiuje Pietų Švedijos valdovas turėjo pilių Kurše (tarp jų gal ir Apulę), o 8-to amžiaus pradžioje, Danijos ir Švedijos karaliai Ivar valdė dabartinę Livoniją (Latvijos dalį) ir Estiją.

Mūsų istorikas Šapoka šitaip aprašo Vikingų gadyne Lietuvoje ir Rusijoje: "Prieš įsikuriant Lenkų ir Rusų, o vėliau ateivių Vokiečių valstybėms, Aisčiams dar tekę susidurti su atėiviais iš už Baltijos jūros — su Vikingais, arba Normanais. Jie buvo visą Europą užplūdę. Budami nepaprastai karingi, jie veržėsi į pasaulį, įsiekdami turtų ir valdžios. Tuo būdu Aisčių pajuriuose jie pristeigė savo kolonijų. Tuo metu pasaulyje geriausia klestėjo Bizantų Imperija: ji turėjo didžiulius prekybos centrus ir buvo turtingiausia. Skandinavėnai palaikė nuolatinį susisiekimą upėmis su Bizantija iš Baltijos jūros ir Juodąją jūra. Vienas tų svarbių upės kelių ėjo per Dauguvą ir Dnieprą; čia įsikūrė Vikingų sodybos saugančios upę keliaujančius pirklius nuo plėšikų (už tų pataravimą, Vikingai, aišku, imdavo savo duoklę" (p. 24).

(Bus daugiau)

IŠNIEKINTOS VELIAVOS

Šioje knygoje atvaizduota sunkios mūsų tautos kovos su Rusų valdžia dėl spaudos atgavimo, dėl mūsų teisių, dėl tolimesnės Nepriklausomybės. Parodyta begalinis susipratėlių pasisventimas dėl savo tėvynės, dėl brolių labo, dėl šviesios atėities. "Išniekintos Veliavos" yra tai tartum knygos "Baudžiava" tąsa.

(Kaina su prisiuntimu 65c.)

Reikalaukit "Dirvoje"

6820 Superior Ave. Cleveland 3, Ohio

MIKALDOS

Karalienės Sabbos

PRANAŠYSTES

Įdomios pranašystės senovės laikų Sabbos valstybės karalienės Mikaldos. Tų knygelė jau vėl galima gauti, ir visai pigiai. Su prisiuntimu tik 30c. Galit prisiūgti pašto ženkleliais. (Vietiniams po 25c.)

Kaina su prisiuntimu 30c.

Reikalaukit Dirvoje

6820 Superior Ave. Cleveland 3, Ohio

Kaip Lietuviai savo Laisvę gynė 25 metai atgal

(Tėsinys iš pereito nr.)

Istoja i Lietuvos kariuomenę

Grudžio 13 rytą einu į jėskoti Valstybės Tarybos. Galva sunki, o šonkauliai tarp savęs rieja nuo tokio miego.

Gatvėse sutikau dabytų Lenkų legionininkų. Iš pažiūros matyti kad sulenkėjusių dvarininkų suneliai. Išsipuošę, karščiau apsirengę. Legionininkų daugiausia buvo driskii, bet šių neįsileidavo į gatves, kad negadintų Lenkiškos reklamos. Gatvėmis švaistėsi tik dabitos. Ne taip kaip mūsų Lietuviai, kurie nepripažino jokių reklamų. Nei manyti nemanėm slėpti savo apdriskimo.

Atėjus į Sv. Jurgio prospektą, jau iš tolo matau ant vieno namų plevesuojančią raudoną vėliavą su baltu Vytim. Ineinu į vidų ir lipu į antrą aukštą. Ten matyti ir daugiau žmonių. Visi pusiau tylomis kalbasi tarp savęs ir tik retas dirbteli į mane. Žiūriu, prie vieno durų stovi 17-18 metų vaikinas. Prasti sodietiški drabužiai, ilgi, ant akių nusivirę plaukai ir į šmulą kepuraitę įsegtas baltas mažutis Vyties ženklas.

— Drauguži, kur čia savanorius priima? — klausiu prie jo priejės.

Jam parodžius kad turiu eiti į tas pačias duris prie kurių jis stovi, aš vėl jo klausiu kas jis per vienas.

— Lietuvos savanoris! — drąsiai ir išdidžiai atkirtu.

Ismukau pro duris į kambarį. Pilna įvairių žmonių. Bet čia ir publika švaresnė. Vienas iš jų, simpatiškos išvaizdos ir Rusų kario drabužiais, tik be antpečių, priejo prie manęs.

— Gerai! — sako jis, man pasisakius kad atvykau į kariuomenę stoti. — Bet ar tamsta žinai kokiu reikalu mes kariuomenę organizuojame? Musų tikslas ginti ne kurios nors partijos reikalus, bet tėvynę. Ar sutiksi su tais mūsų reikalavimais? — atidžiai į mane žiūrėdamas klausia.

Man atsakius kad tuo tikslu aš esu ir atvykęs, jis man priminė kad mūsų jaunųjų kariuomenėje bus reikalaujama griežtos drausmės, griežtesnės negu Rusų kariuomenėje. Nors ir labai dėl tokio drausmės apibūdinimo nustebau, nes caristinėje Rusų kariuomenėje drausmė buvo žiauri ir nežmoniška, bet sutikau. Užrašė mano vardą, pavardę, paklausė ar turiu kokią nors rekomendaciją, ir tt. Man davė palydovą, tą patį savanorį kuris stovėjo prie durų, ir abudu išėjome į kareivines.

Mus apipuošė Lenkų legionininko užsiuptyti valkatos

Einam gatvėmis. Jaunas savanoris pirmas, o aš paskui. Sutinkam dabytų Lenkų legionininkų, o čia mane veda apskuręs sodietis, kurį tik iš Vyčio ženklo kepurės galima pažinti kad tai Lietuvos kareivis. Lyg ir nepuiku su tokiais kareiviais eiti.

— Ar nebūtų geriau gatvėje, kol uniforma turėsim, Vytį iš kepurės išsiimti, kad miesto nejuokintume, — patariau aš jam.

— Ką, ar mes turim ko varžytis? Juk mes ne ponai susirinkom į Lietuvos kariuomenę, bet darbo žmonės, — atkirtu man jaunas savanoris. Ir, aukštai galvą iškišęs, ėjo pirmas manęs. Aš, išgirdęs jo tokį drąsų atsakymą, daugiau simpatijų jam pajutau. Tai buvo jaunas bernuželis sodietis, kaip iš tarmės matyti, Zemaitis.

Lenkų legionininkai žlėbsi akim, ironiškai nusišypso ir, aukščiau barzdos savo "honora" paputę, eina toliau. Vienas, netoli mūsų sulaukęs gatvėje keletą vaikėzų, parodė į mus ir kaž ką jiems pasakė. Jam nuėjus, tie vaikėzai mus kaip širšės tuoj apspito ir pradėjo įvairiais pasityčiojimais lydyti.

— Taryba, ryba, voda vysechla, ryba zdechla, Litwy nebedzie, Litwa zgnie! — ir panašiais, net bjauriausiais žodžiais koliodami mus sekė. O tokių pasityčiojimų iš gatvės vaikų ir davatų gatvėje dažnai išgirdavom. Pykom, bet tylėjom, siejo kerštą ugdydami, kad įsistiprinę tiems valkotams atsilyginsim.

Be skundų ir aimanavimų

Atėjome į kareivines už Nerės. Tai buta Rusų artilerijos kareivinių. Mano palydovas, viršilai mane pristatęs, grįžo atgal. Viršilai išklausinęs iš kur ir kas

aš per vienas ir pasiteiravęs kokį laipsnį turėjau Rusų kariuomenėje, užrašė mane, kaip vėliau pastebėjau, puskarininkiu, nors jam kelis kartus buvau aiškiai pasakęs kad tarnavau eiliniu kareiviu. Kokiais sumetimais jis mane "pakėlė" į puskarininkius nežinau. Gal tai padarė todėl kad truko puskarininkų. Jis ypač nudžiugo kai pasisakiau kad Rusijoje esu tarnavęs Lietuvių batalijone. Po viršilos apspito kiti manęs klausinėti iš kur aš ir ar daugiau iš mūsų krašto ruošiasi savanoriai stoti.

Kareivinėse savanorių buvo visai mažai, rodos apie 70. Už sienos dar tebebuvo Vokiečių kareivių, kurie baigė savo aukso dienas Lietuvoje. Jų tarpe buvo vienas Mažosios Lietuvos Lietuvis, kuris vėliau stojo pas mus savanoriu. Ant narų voliojosi menki čiuzinėliai kareiviams gulėti. Kai kurie savanoriai buvo ir be jų. Kiekvienas dėvėjo savo drabužius.

Vaikščioju po kareivines ir prisiziūriu. Nėra jokios drausmės apie kurią tokiu iškilmingumu man Taryboje priminė. Visus jungia tik geri norai ir pasiryžimas. Maistui per dieną gaudavom po 8 markes. Už jas kaip nori taip maitinkis. Jeigu gerai pavalgysi pietų ir dar pasiliksi pusryčiams tai vakarienei neužteks. Jei vakariene pavalgysi tai pusryčiams neiliks. Reikėjo šiaip-taip maitintis!

Bet manote kad pirmieji savanoriai buvo nepatenkinti, skundėsi? Visai ne! Nei žodžio neišgirdau kad kuris būtų nusiskundęs. Linksmi vyrai eina į tarnybą, laukia kovos ir tikisi geresnių laikų.

— Nėra ko per daug reikalauti, kada nėra iš kur paimti, — sako. — Pavargkim pirmasias dienas.

Į tarnybą mielu noru skuba, bet malkų pjaustyti, skaldyti tai nors imk pagali ir varyk. Darbą laikė negarbingu.

— Ar mes malkų skaldyt atėjom? — ne kartą tekdavo nugirsti. — Ne! Mes kariauti atėjom.

Griežtumui negalėjau privaryti vyrus malkų skaldyti ar kitų panašių darbų dirbti. Reikėjo pavyzdžiu veikti, kad tai nėra negarbinga, bet būtina, ir patys kareiviai savo darbus turi atlikti. Kelis kartus mačiau kaip patys puskarininkiai išeidavo malkų priskaldyti. Prie jų prisijungiau ir aš.

— Duok man pjuklą. Aš eisiu, o tamsta eik į kareivinę, — kartą man einant su pjuklu, pribėgęs sodietis savanoris sako.

— Aš taip pat esu kareivis ir turiu atlikti kas yra kariuomenei reikalinga, — atsikirtau.

Netrukus ir visi suprato kad darbas ir kariuomenėje nėra, žemas ir kareiviui nepritinkas. Paskirti eidavo nesipriešindami. "Geltonsnapiai" išlengvo pradėjo priprasti prie drausmės ir klusnumo. Vėliau net moksleiviai savanoriai nesipurtė darbų. Tekdavo išsivalyti Vokiečių priterštas kareivines. Ir atlikdavo tai juokaudami ir Vokiečius pašiepdami. Nebeliko jokio skirtumo tarp moksleivio ir ne moksleivio — visi buvom lygūs savanoriai.

Žydukas nuo švenčionių

Kareivinėse buvo marga. Švaistėsi vieni Rusų kareivių uniforma, kiti moksleivių, o daugiausia sodiečių drabužiais. Buvo net venas Žydukas savanoris nuo švenčionių.

— Kas tave atvarė į kariuomenę? — klausiu aš jo.

— Uį, mano draugai Lietuviai ėjo, ir aš su jais atėjau, — atsakė jaunas Žydelis. — Ir aš noriu dėl Lietuvos kariauti. Ar aš ne toks kaip kiti?

Puikūs buvo Žydukas. Vėliau jį fronte sutikau. Buvo sanitaras.

Iš kitataučių daugiausia buvo Gudų.

Nudžiovė vienuolika šautuvų

Nuėjau pažūrėti kaip mokosi pirmieji savanoriai. Juos mokė kambariuose, nes vengė Vokiečių akių. Man inėjus, radau benokinant rikiuotės. Viršila Zalieskis, Vilnietis, rėkavo Lietuviškos komandos žodžius. Išpradžių, nepratus prie Lietuviškų komandų, kaž kaip keistai skambėjo. Rodos, Lietuviška kalba netinka karščiau komandai ir tiek. Malonu ir džiugu kad sava, bet ir taip neprasta. Tačiau greit apsipratam su savo gimtosios

kalbos komandomis ir nebejautėm keistumų.

Ginklus, kaip patyriau, laikė slapta. Kai vieni mokosi tai kiti budi kad neužkluptų Vokiečiai. Pavojų pajutus, kulkosvaidis tuoj slepiamas po grindimis. Kartą Vokiečiai tokią pamoką buvo užklupę. Bet rado tik savanorius. Kulkosvaidis jau gulėjo po grindimis ir žymės nebuvo kad grindys yra atplėtos. Į sargybas taip pat eidavom be šautuvų. Priimdami sargybas kartu priimdavom ir ginklus. Sargybiniui stovėjo viduje, nes lauke ginkluotam pasirodyti Vokiečiai neleido: tuoj nuginkluodavo.

Grudžio 15 žiūriu parvažiuoja keletas linksmiausių savanorių. Tokio džiaugsmo savo amžiuje nebuvo matęs. Savanoriai, džiaugsmingai nusiteikę, po kareivines šukauja: "šautuvų parvežė!" Parvežusieji šautuvus, draugų apsupti, juokiasi ir giriasi, pasakodami savo įspūdžius, kaip jie Vokiečius apgavo. Jie, Vokiečiams nematant, "nudžiovė" 11 šautuvų. Tai buvo didelis indelis į mūsų tų laikų apsiginklavimą. Iš viso su gautais ir nudžiutais parvežė 317 Rusiškų šautuvų. Tai buvo mūsų pirmieji šautuvai Vilniuje. Iki tol turėjom tik keletą vargais-negalais įsigytų šautuvų. Ir ši didesnė ginklų partija, nors ir viešai gauta, buvo įgyta per kryžiaus kelius.

Susikūmščiavome su Vokiečiais

Pirmuosius ginklus tekdavo įgyti milicijai ginkluoti, bet ne kariuomenei, nes Vokiečiai ginklus duodavo tik milicijai (policijai). Ginklai buvo perkami iš demoralizuotų Vokiečių kareivių. Toks pirkimas buvo pajovingas. Vieni pardavoda, o kiti atima. Nupirkus tekdavo skubiai dūmti į kareivines ir paslėpti kad Vokiečiai nerastų. Budavo, nupirkus nespėdavai kelių žingsnių nueiti, jau kiti Vokiečiai pagauna. Bet ir savanoriai nesnaudė.

Taip, sakysim, vieną vakarą keli savanoriai išėjo ginklų "medžioti". Buvo atėjęs prie kareivinių Vokietis šautuvo parduoti. Vienas savanoris prie jo priejo pirkti, o kiti pasislėpė seka. Pirmas nupirko ir jau nešasi į kareivines. Staiga iš už kampo išdygsta pora Vokiečių ir nori pirkėją sulaikyti. Bet taip pat staiga iš už kampo išlenda keletas savanorių ir sulaiko puolančius Vokiečius. Po keleto aštrių žodžių pasipila kumščiai ir, kai savanoris su šautuvu dinga, po jo pabėgo ir Vokiečius sulaikę savanoriai.

Minėčius šautuvus sunėšė į vieną kambarį ir tuojau prie jų pastatė pirmą sargybą. Kitą dieną prie šautuvų paskyrė mane sargybos viršininku ir davė tris kareivius: J. Motiejuną, Antaną Simanaušką ir Julijų Baltramavičių. Tai buvo mano pirmoji tarnyba Lietuvos kariuomenėje. Sargybos priėmimą ir perdavimą atlikome pagal statutą.

Iš kur buvo kilus mūsų didelė drausmė. Dieną buvo gera, bet naktį miegas ėmė mūsų akis lipdyti. Net ir plepus Julius su savo nepaprastais nuotikiais negalėjo miego išlaikyti. Teko leisti dviem nusirengus miegoti ir tik trečias budriai

po kambarį vaikščiojo. Pats, kaip sargybos viršininkas, bijojau ir pamanyti apie miegą. Jaučiau savo labai atsakingą pareigą. Neįsivaizdavau kas reikėtų daryti netekus to vienintelio mūsų turto, tų šautuvų kurie tuo kartu mums buvo brangesni už viso pasaulio turtus. Jie buvo ir mūsų garbė, kad jau esame ginkluoti.

Mus galėjo pulti Vokiečiai, Lenkai, ir bolševikai, nes tuo kartu Vilniuje organizavosi trys valdžios ir jų kariuomenės — Lietuviai, bolševikai, Lenkai, o ketvirtoji — Vokiečiai — viską valdė ir laikė savo rankose. Priešų nebuvo nei iš priešakio, nei iš užpakalio — jie buvo iš visur. Pagalbos iš niekur nesulauktume, o mūsų visai mažai.

— Primigk truputį. Mes pabudėsim, — ėmė mane draugai kalbinti. Atsisakiau, ir palei karštą pečių visą naktelę prasnaužiau, net keliose vietose savo kepurę pradegindamas.

Atvirai sakant, tokią pat pareigą tuomet jausdavo kiekvienas kuriam tik skirdavo kokią atsakingą pareigą. Tik dabar supratau kad, man stojant savanoriu, tas karininkas Valstybės Taryboje apie drausmę pasakė teisią, kad ji busianti griežtesnė negu Rusų. Ištikrųjų ji buvo griežtesnė, bet ir nebaisi, net ir nejauciama, nes buvo kilus iš Lietuviškos sielos.

(Bus daugiau)

VALGIŲ GAMINIMAS

ir Namų Prižiūrėjimas

Kaina su prisijuntimu \$1.25

Didelė, 170 puslapių knyga nurodanti kaip gaminti visokius valgius: sudėta daugybė receptų ir paaiškinimų kaip paruošti valgius nuo paprasčiausių iki puošniausių pokilių. Visoki kepsniai, pyragai, virti ir kepti valgiai, mėsos, ir tt. Kuri šeimininkė turi rūpintis ir vargo su gaminiu valgių, privalo įsigyti šią naudingą knygą.

Reikalaukit "Dirvoje"

MARGUČIO DAINOS

Pasiskubinkit įsigyti šią mažą, kišeninę "MARGUCIO"-VANAGAČIO dainų knygėlę — tai yra trečia Dainų knygėlė, naujaušų, gražių dainų rinkinys, nekurios jų su gaidomis. Iš šios knygėlės galėsit išmokti pasidainuoti sau visas mėgiamiausias Vanagačio dainas, kurių gaidas mokat, o žodžių pilnai nežinot. Apie 40 dainų —

KAINA TIK 25c.

SAPNININKAS

Kaina su prisijuntimu \$1.25

Didelis, gausiai pavelsluotus Sapninykas, gražiai sutvarkytas, išaiškinantis kiekvieną apną. Kiekvienas privalo jį turėti savo namuose.

Reikalaukit Dirvoje
6820 Superior Avenue Cleveland, Ohio

•DŽIOVA šioje šalyje stovi septintoje eilėje mirčių priežastimi dabartinio laiku.

Expert Phono Radio Service

AND WASH MACHINE REPAIRS
Taisyom darbas visokių išdirbimų ir modelių. Greitas ir geras patarnavimas
7313 Wade Park Ave.
HE. 2579

Skalbiamų Mašinų Taisyimas

Visas darbas garantuotas.
PERKAM SENAS SKALBIAMAS MAŠINAS NEŽIURINT JŲ AMŽIAUS IR STOVIO.
HE. 8458
Šaukit po 6:00 vakare. (34)

Lietuviška VAISTINĖ

Jonas Zvalskis, Savininkas
Užlaiko visokias naminės ir importuotas gyduoles nuo visokių ligų, žaidų ir kitokių negerovių. Išplodo dakratų receptus atsakančiai. Kreipkitės į savo vienuolios vaistinę visokiais reikalais.

INTERNATIONAL PHARMACY

5920 St. Clair Ave. Cleveland
Telefonas ENdicott 8618

"Savings will always be important to the man who wants to look into the future with a feeling of security and personal independence!"

Savers always welcome at our 46 offices

FOUNDED 1894
The Cleveland Trust Company
THE BANK FOR ALL THE PEOPLE

HANDY BEVERAGE STORE

6613 Hough Avenue
Visoki VYNAI, ALUS ir POP išsinešti.
Phone EXpress 8354
Atidara nuo 12 dienų iki vidurnakties

DELLA C. JAKUBS

(JAKUBAUSKIENE—Laisnuota Laidotuvių Direktorė)
REIKALE VEŽIMAI LIGONIAMS PERVEŽTI.
Kambariai pašarvojimui leidžiama naudotis nemokamai.
LITHUANIAN FUNERAL HOME
6621 EDNA AVENUE ENdicott 1763

P. J. KERSIS

809 Society for Savings Bldg.
OFISO TELEFONAS: MAin 1773.

Norėdami pigiai pirkti namus mieste arba priemiestiuose, kreipkitės į mane, gausit pigia kainą. Taipgi gausit patarnavimą įvairuose apdraudos-insurance reikaluose.
Sutaisau paskolas pirmo mortgage. Patarnavimas ir išplėmas garantuojama. Kreipkitės į mane telefonu arba asmeniškai.

Nikodemas A. Wilkelis

Laisnuotas Laidotuvių Direktorius
IR BALZAMUOTOJAS

Sermonims kambarius duodame vartoti nemokamai
Naujoji, moderniniai įrengtoji nuosavioji vietoj
6202-04 SUPERIOR AVE. HEnderson 9292

VISOKIA APDRAUDA

Mes esam pasirengę suteikti visiems pilnas mūsų patirtas Informacijas ir praktiškus patarimus reikale visokios Apdraudos (Insurance) visai dykai. Todel pirma šaukite mus negu ugniagesius (fare-monius).
ir Apdraudos Agentura.

P. P. MULIOLIS

Vienatinė Vietinė Pastovi Lietuviška Real Estate
6606 Superior Ave. Cleveland HEnderson 6729

ŽMONIJOS ISTORIJA

610 pusl. didumo knyga — kaina \$2.00

Siųskit laišką \$2.00 su savo adresu ir prašykite prisiųsti jums 610 puslapių didumo Žmonijos Istoriją.

DIRVA

6820 Superior Ave.

Cleveland, Ohio.

Gerb. SPRAGILAS

VALIO! GERB. SPRAGILAS DAR GYVAS IR SVEIKAS!

Aną rytą, parėjęs iš darbo, vaikišioju po Superiją apsipirkinėdamas sviesto, bulvių, kiaušinių, pieno, ir sutinku einant į redakciją poną redaktorių. Jam net plaukai atsistojo pamčius mane.

— Sveikas-gyvas, gerb. Spragile! Bet duok pačiu pinēt, ar čia tu tikrai, ar tik tavo dvasia! — sako jis.

— Gerą rytą, ponas redaktoriau. Ko taip stebiesi mane pamatus? Te ranką, čipinėk kiek nori: aš tas pats kaip buvau, — sakau aš.

— Tas pats kaip buvai, bet kur buvai kad taip ilgai apie tave nei žodelio negirdėt ir nematyt? Juk jau gal metas ar daugiau

laiko kaip nepasirodei Dirvoje. Tave visi pasiilgo, — sako jis.

— Argi tikrai taip daug laiko praėjo? Man dabar ilgai ir daug dirbant, laikas greitai praeina, — sakau aš.

— Aš maniau kad tave bolševikai sučiupo ir kur Alaską ištremė. Tikrai visi dirviečiai tave pasiilgo, o mes nežinom nei kaip aiškintis nei ką sakyt, — sako jis.

— Mat, dabar karo metas, visi datų dirba, dirbu ir aš, ir dirbu naktinį shiftą, tai ir nėra kada niekur išeit ir apsilankyti, — sakau aš.

— Tai nors iš darbo parėjęs, dienos metu galėjai ką nors parašyti Dirvai, visi tave išsiilgo, — sako jis.

— Galėčiau tai galėčiau, jeigu dabar būtų WPA laikai ir tiek uždirbtum kaip dabar uždirbi. Bet dabar reikia dirbt kaip jaučiui, po dvyliką valandų kasdien, ir po septynias dienas savaitėje. Prie to, ir mano šonkaulis dirba, tai pačiam reikia ir valgyt susirast, pasidaryt, pavalgyt, na o po tokio nusidirbimo žmogų tik į lovą traukia kojas užverst, ne kur nors vaikščiūt ar ką rašyt, — sakau aš.

— Tai tikrai liudną paveikslą gerb. Spragile. nupieši. Bolševikai sakysdav, juo blogiau tuo geriau, o dabar, anot tave, juo geriau tai blogiau, — sako jis.

— Taigi, taigi, septynios dienos po dvyliką valandų tai ne bi kas gali atlaikyti, sakau aš.

— Tai per daug pinigų uždirbsi, ką veiksi su pinigais? — sako jis.

— Pinigų, bile tik jų yra, vis yra kas su jais veikti. Bet atima visokius taksus, ir dar bonus reikia pirkt, tai pinigai ir sumažėja, — sakau aš.

— Tai kur dabar dirbi, gerb. Spragile? — sako jis.

— Kur? Ugi Jack and Heintz, — sakau aš.

— O, tai ten kur visiems daug moka ir visokių patogumų duoda, — sako jis.

— Taip, duoda, bet nusi-dirbęs žmogus nenori nieko. Geriau būtų trumpiau dirbt ir kiek nors pasilsėt, — sakau aš.

— Kaip patekau? Visi pirmiau ilgus metus dirbai prie geležinkelių lokomotivų Kolinvude, — sako jis.

— Kaip patekau? Visi Jack and Heintz skverbėsi, nuėjau ir aš jau virš metas laiko; gavau dirbti naktimis, ir dirbu. Dabar kad ir norėtum išeit negali, tai ir turiu dirbt ir laukt karo pabaigos, — sakau aš.

— Na tai smagu buvo nors pasimatyti gerai kad esi sveikas, ir kad bolševikams nepakliuvai, — sako jis.

— Kalbant apie bolševikus, aš galiu pasakyt kad bolševikams gali prieiti kada nors ir riestai čia Amerikoje. Nors jie smarkau-

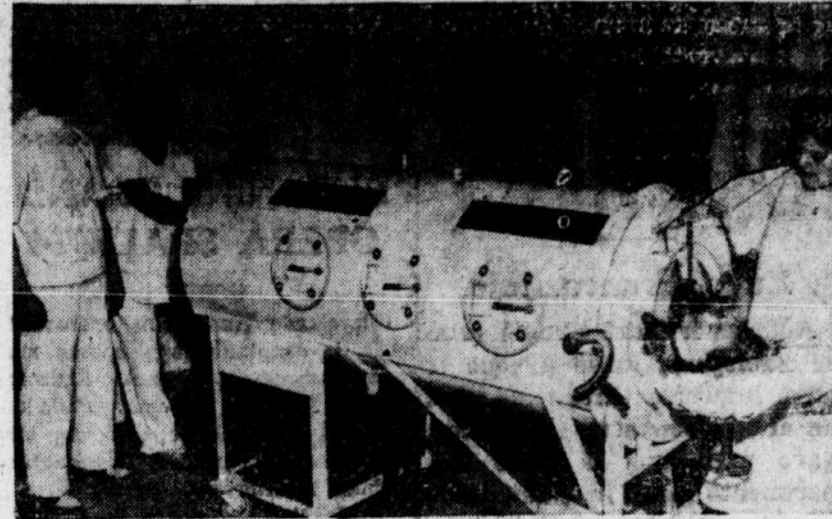
ja ir savo nieksystes varinėja, bet kiek aš patyriau tai valdžia visus bolševikus iki vienam surašinėja, kad laikui atėjus nei vienas jų šėškų negalėtų ištrukti ir slapstyti, — sako jis.

— Tai idomų dalyką tu, Spragile, man papasakoji. Aš apie tai dar nieko tikro nepatyriau, — sako jis.

— Bolševikams įsismarkavus visoje Amerikoje, jie jau pradėjo kuždėti kad už pusės metų po karo pabaigos ir Amerikoje bus įvesta sovietai. Yra ir kitų dalykų dėl kurių jie surašinėjami, ir bus riestai kaip kitų tautų bolševikams taip ir Lietuviesiems raudonkakliams, — sakau aš.

— Butų ištikro gerai jei valdžia apsižiūrėtų kokius niekadėjus savo tarpe turi. Jie naudoja dabar Amerikos karo drauginumą su Rusija ir Ameriką

Šiame Kubile Gali Pasilaikyti Gyva

Chicagoje, Cook County ligoninėje, šitokiam elektriskame kvėpavimo kubile, Arlene Kveton, 11 metų mergaitė, išlikoma gyva. Kada elektriskas pumpas sustoja veikęs, daktarai pumpavo jai orą per 8 valandas rankom. Dr. Jonas P. Vaitkus parodoma atėjęs pavaduoti Dr. Bernstein.

beveik gatavi po kojų pažaisiti, o Rusiją kaip durinarių apsiėdę garbina, — sako jis.

— Amerikonai kurie bolševikų neapkenčia, sako,

valdžia davė jiems laisvai pažaisiti, kad jie, nejausdami pavojaus, išlystų kaip žiurkės iš kampu, tada visus juos pamatys ir žinos ką su jais daryti laikui at-

ėjus, — sakau aš.

— Jeigu taip tikrai būtų tai mūsų Lietuviesiems bolševikėliams vėl prisieis labai karšta. Del jų turės nukentėti ir daug tokių kurie iš savo žioplumo paskui komunistus sekioja, — sako jis.

— Jeigu jie nori išnešti savo kailį sveiką lai meta dirnavoje, o jeigu ne tai tikrai sulauks prastų pyragų, — sakau aš.

— Na, kaip bus, gerb. Spragile, ar parašyti ką nors Dirvai vėl? Žinok kad be tave ir Dirvos biznis nukenčia. Rašyk nors retkarčiais, jeigu ne nuolat, — sako jis.

— Na tai ką darysi, gal ir parašysiu. Ale kad nuo didelio darbo nei protas neveikia, — sakau aš.

— Na tai iki pasimatymo, — sako jis.

— Iki pasimatymo, — sakau aš.

BUTTON

Jūs TURIT SAGUTĘ

Taip, jūs turit tą sagutę... magišką sagutę kuri komanduoja milžiną įiegą. Tai ta sagutė, arba svičė, kuri pastato staiga į darbą neliujamą elektros energiją jūsų naudai... tik pa-lytejimu jūsų piršto!

Elektra šiadien atlieka suvirš 33,000 skirtingų darbų namie, krautuvėje, dirbtuvėje... visur aplinkui jus! Elektriskas patarnavimas pradeda arba nustoja dirbęs sulyg jūsų noro, dirba pigiai ir patikėtina.

Nuo tada kai jūs gimėt, elektros mokslas padarė galimū eiles naujų industrijų—užlaikanciu milijonus darbininkų, ir aprūpinanciu dešimtis milijonų nesuskaitoma daugybe naujų produktų, kas padaro darbą lengvesniu ir gyvenimą turtingesniu.

Net kai jūs skaitot šią, elektros biznis ren-

giasi aprūpinti jus—po Pergalės—dar su daugiau produktų ir daugiau aptarnavimo kas suteiks daugiau palengvinimo jūsų rupeščių ir padidins jūsų smagumus.

Ateityje, jūs norėsit padauginti savo naudojimą elektrisko patarnavimo. Ir kaip pigi dabar elektra yra, ji pataps dar pigesnė kai ji teiks jums daugiau ir daugiau naudos... nes juo daugiau elektros sunaudosit, tuo mažiau ji vidutiniai nuo unito kaštuos.

Faktiškai, vidutinė kaina elektros kurią teikia The Illuminating Company namų naudotojams pigėjo kiekvieną metą iš visų 52 metų kaip ši Kompanija buvo biznyje. Šiadien vidutinė kaina dar vis eina pigyn!—THE CLEVELAND ELECTRIC ILLUMINATING COMPANY.

The Illuminating Company

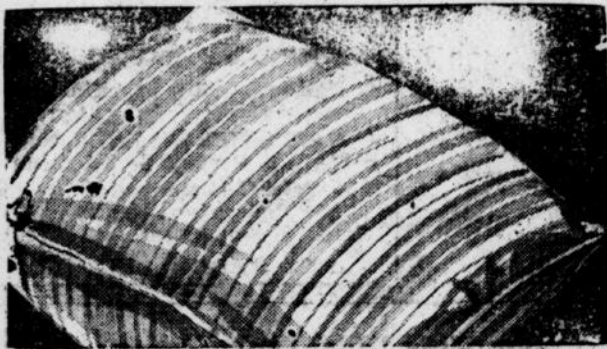
DON'T WASTE ELECTRICITY! TURN OFF LIGHTS AND APPLIANCES WHEN NOT IN USE!

MES DUODAM IR ISKEICIAM EAGLE STAMPS

THE MAY CO

Pirkit Rudens ir žiemos Reikmenis

Lininiai ir kiti Baltiniai

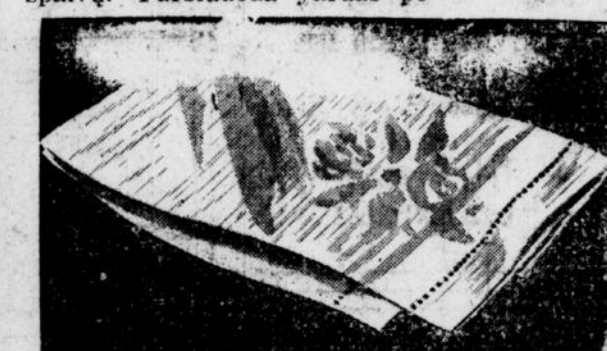
Baltų Žasies Plunksnų Pagalvės
Minkštos pagalvės gausiai pripildtos baltų žasies plunksnų. Impilai tvirtos geros rūšies tryžuotos medžiagos. Jos yra priimto didumo 21x27 colių. Pirkites jų kelias už šią žemą kainą **4.49**

Spausdinti Lino Rankšluosčiai
Puikių spalvų sutaikymas ką rasit tikrai minkštuose, geruose lino audimuose. Pasirinkimas iš Meksikoniskų, Zemuogių, Gėlių marginių, raudonų, mėlynų, žalių spalvų. Parsiduoda yardas po **89c**

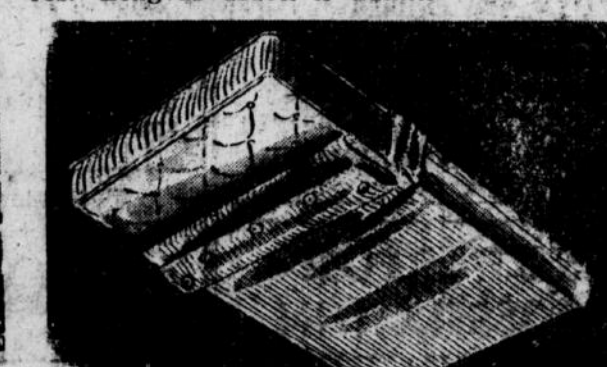
'Mastertuft' Chenille Antklodės
Dadėk Colonial žavėtinumą į savo miegkambarį su "Mastertuft" chenille antklode. Gražios nes išrodo kaip rankų darbo. Rožinės, žalios, mėlynos ir peach spalvų, gražių spalvų dugnu **8.98**

Tvirtas Loyos Springso Uždangas
Apsaugokit savo springso nuo dulkių ir suteptimo šiuo tvirtos rūšies apvalkalu iš ACA bryžuotos medžiagos. Laikys daug ilgiau. Pilnos arba mažesnės mėsos. Lengvas uždėti ir nuimti **3.19**

Chenille Maudynės Sudėtinis
Stori skalviami chenille patiesalai ir uždangalo apvalkas kelių gražių gausių spalvų su gėlių pavidalais. Švelnių spalvų rožinės, mėlynos, žalios arba peach. **3.98**
Patiesalai yra 29x36 colių

Irish Lino Didokį Rankšluosčiai
Gryno lino rankšluosčiai žibancio damask pavyzdžio ir apsiuletais kraštais. Dideli 16x30 colių. Labai sugerianti ir gražiai skalbiama. Pirkites jų po tuziną ilgesniam ištekimui. Po **1.00**
KETVIRTAS AUKŠTAS

THE MAY CO

